

Posudek na disertační práci

„INFORMAČNÍ SYSTÉMY PODNIKŮ A JEJICH PRAKTICKÁ APLIKACE PRO ŘÍZENÍ EKONOMICKÉHO PROCESU“

Ing. KAREL ŠTEKER, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Oponent: Prof. RNDr. Milan Mišovič, CSc
Vysoká škola polytechnická v Jihlavě, Katedra elektrotechniky
a informatiky
Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta,
Ústav informatiky

Disertační práce byla předložena se všemi náležitostmi podle požadavků stávajícího vysokoškolského zákona a legislativních dokumentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Aktuálnost tématu

Problematika podnikových procesů, procesního řízení podniku a komputelizace procesů procesního setu ERP zaváděným informačním systémem byla, je a ještě dlouho bude stěžejním komplexním problémem, na základě jehož řešení se musí nakupující podnik rozhodnout, který IS nakoupit a jak nakoupit a implementovat. Všeobecně se ví, že jde nejen o informační zabezpečení jeho stávajících hlavních podnikových procesů, ale rovněž o zabezpečení flexibility jejich změn v měnícím se výrobně obchodním prostředí podniku. Komplexnost zmíněného problému je zřejmá. Na jedné straně stojí informační požadavky podniku na komputelizaci ekonomického procesu, a na druhé straně nabízené informační pokrytí daným ERP softwarovým systémem. Produkční softwarové firmy obecně respektují požadavky managementu obchodně výrobních podniků a neprověřují jejich odbornou kvalitu. Jisté hodnocení současného stavu v pojetí procesů ERP obchodně výrobních podniků a související odborné kvality managementu podniku je zde přímo nevyhnutelné.

Hodnotím tedy zvolené téma jako vysoce aktuální. Na druhé straně považují téma za velmi náročné a v praxi řešitelné jen skupinou odborníků (management podniku, informační management podniku, experti ze softwarových firem, odborníci z akademické půdy, ...).

Struktura práce a postup řešení stanoveného problému

Práce je členěna do sedmi kapitol, které jsou doplněny doprovodnými seznamy (literatura, vlastní publikace a přílohy). První kapitole předchází seznam obrázků, tabulek a zkratk.

První kapitola se zabývá současným stavem řešené problematiky. Do jejího zorného pole patří současné poznatky o podnikových procesech, jejich členění podle některých pohledů, metody modelování, pojetí podnikového hodnotového řetězce a procesní řízení podniku. Rozbor je dále orientován na podnikovou ekonomiku jako složitý podnikový

podpůrný proces. Do tohoto procesu řadí doktorand (podle využitých zdrojů) především finanční účetnictví, manažerské účetnictví, kalkulace, vnitropodnikové účetnictví, rozpočetnictví, některé rozhodovací úlohy, controlling, moderní metody řízení nákladů a průtokové účetnictví. Všechny tyto komponenty jsou dostatečně osvětleny s ohledem na pochopení jejich komputelizace.

Kapitola dále rozebírá pojetí podnikového IS a jeho roli v procesním řízení podniku a zásadním podílu na podpoře růstu jeho výkonnosti. Doktorand se nepouští do hlubokého rozboru současných a perspektivních podnikových IS, orientuje se jen na základní poznatky, které budou dostatečné pro další kapitoly disertační práce. Větší pozornost je věnována ERP softwarovým systémům, které přímo souvisí s tématem disertační práce. Vedle ERP systémů jsou rozebírány tzv. malé ekonomické systémy a jejich dílčí nedostatky.

Úvahy a závěry zmíněného rozboru považují za dostatečné, mající analytickou povahu a zbytečně nezacházející do nepotřebných detailů. Myslím si, že doktorand prokázal dostatečné teoretické znalosti problematiky podnikových procesů, procesního řízení, povahy ekonomického procesu, kvality současných podnikových IS a jejich varianty ERP softwarových systémů.

Na druhé straně se doktorand nezabývá servisně orientovanými podniky a možnou komputizací podnikových interních a externích služeb. Ačkoliv doktorand vysvětluje pojetí procesů a procesního řízení, nezmiňuje se o tzv. procesní logice, která určuje vzájemné relace mezi podnikovými procesy.

Druhá kapitola je naplněna textem hlavní hypotézy, derivovaných dílčích hypotéz a cílů disertační práce.

Mohu říci, že hypotézy a cíle navazují na závěry rozboru současného stavu podnikových procesů a jejich komputizace. Mám pouze připomínku k hlavní a derivovaným hypotézám, protože jejich verbální formulace nevedou na transparentnost jejich existenční nebo obecně uvažované platnosti.

Třetí kapitola představuje základní informaci o výzkumné práci doktoranda a postupně uvádí výběr zkoumaných oblastí, postup výzkumné práce, časový harmonogram a vlastní metodiku výzkumu. Jelikož doktorand bude využívat jak kvantitativní, tak i kvalitativní výzkum, podává jejich rozdíly a spojuje je s využitím induktivních a deduktivních metod klasické logiky. Oba dva typy výzkumu doktorand aplikuje na metody a techniky sběru dat a vlastního analytického vyhodnocení (dotazníky a rozhovory).

Obsah této kapitoly považují za velmi důležitý, protože osvětluje formu přístupu k potřebným údajům (podniky, výrobci a prodejci) a povaze provedené analýzy.

Čtvrtou kapitolou začíná vlastní přístup doktoranda k naplnění stanovených cílů. Nejdříve jsou uvedeny výsledky z dotazníkové akce pro 81 dodavatelů ERP softwarových systémů, dále výsledky strukturovaných projektivních rozhovorů s dodavateli a uživateli zmíněných systémů.

Závěrem hodnocení struktury disertační práce a její orientace konstatují, že návaznost jednotlivých kapitol je dobrá, gradace poznatků uspokojivá.

Stanovené cíle a jejich splnění

V druhé kapitole doktorand stanovuje hlavní hypotézu:

„Jednotlivé subprocesy ekonomického procesu jsou v podnicích chápány na různé úrovni důležitosti a nástroje, které jsou standardní součástí funkcionality IS nabízených na českém trhu, nejsou dostatečně využity pro jejich řízení“.

Z hlavní hypotézy je odvozeno pět pracovních hypotéz, které jsou podobně jako hlavní formulovány verbálně. Z hlavní a vedlejších hypotéz bylo odvozeno šest dílčích cílů disertační práce:

1. Charakterizovat finanční účetnictví, manažerské účetnictví, kalkulace, rozpočetnictví, informační systémy a identifikovat jejich vzájemné vztahy v systému řízení ekonomického procesu podniku.
2. Analyzovat současný stav řízení ekonomického procesu a jeho postavení v českých firmách.
3. Analyzovat současný stav nabídky funkcionalit informačních systémů pro řízení ekonomického procesu.
4. Určit, jaké funkcionality informačního systému pro řízení ekonomického procesu jsou běžně využívány a které z nich lze zařadit mezi specifické u výrobních a obchodních organizací.
5. Charakterizovat, jak jsou používaným funkcionalitám standardně přizpůsobeny informační systémy nabízené na českém trhu.
6. Na základě získaných poznatků vytvořit návod, jak nejlépe přistupovat k řízení ekonomického procesu v podniku pomocí ERP systému.

První dva dílčí cíle jsou věnovány charakteristice ekonomického procesu a analýze jeho postavení v českých firmách a stavu jeho řízení. Tyto dva dílčí cíle byly naplněny v podkapitole 4.4. Tam jsou uvedena následující původní schémata: obecný cyklus řízení ekonomiky podniku, dvě schémata ekonomického procesu pro výrobní podnik 1. a 2. typu a schéma ekonomického procesu obchodního podniku. Podaná charakteristika ekonomického procesu naplňuje první a druhý dílčí cíl.

Dílčí cíle 3. až 6. jsou postupně naplněny v podkapitolách 4.1, 4.2 a 4.3. Verifikace hypotéz a dílčích cílů, ve formě verbálně formulovaných relevantních závěrů, je podána v 5. kapitole. Jde o závěry získané rozбором dat z kvantitativního a kvalitativního průzkumu.

Závěrem této části konstatuji, že všechny cíle jsou v disertační práci naplněny, což umožnilo dát rovněž kladné odpovědi na stanovené existenční, nebo obecně platné hypotézy.

Rozbor dosažených výsledků

Za dosažené výsledky považuji:

1. Vlastní návrh pojetí řízení ekonomického procesu podniku a k tomu vytvořená schémata pro výrobní a obchodní podnik.
2. Vytvoření dotazníků, realizace a vyhodnocení výsledků kvantitativního a kvalitativního průzkumu.
3. Uplatnění závěrů průzkumu k návrhu vlastního pojetí řízení ekonomického procesu podniku.
4. Návrh obsahu ERP softwarových systémů pro kvalitní komputizaci řízení ekonomického procesu výrobního a obchodního podniku.

Celkový závěr

Doktorand přinesl některé původní, logicky svázané výsledky své badatelské práce. To svědčí o jeho dostatečném vybavení schopnostmi pro samostatnou výzkumnou práci a akceptaci praktických zkušeností.

Předložená práce je napsána převážně čtivou češtinou, je plně srozumitelná a transparentní. Práce sice obsahuje velmi hodnotné grafické a tabulkové prezentace výsledků analýz a definic zavedených pojmů, ale povaha hlavní a derivovaných hypotéz není z verbální formulace právě nejjasnější.

Grafická úprava práce je velmi pěkná. Předložené praktické výsledky, prezentované vhodnými grafy, výrazně zvyšují stupeň pochopení původních výsledků. Rešeršní kapitole a kapitole s vlastním přínosem doktoranda nechybí velmi pěkná přehledová orientace a zhodnocující závěry, což v disertační práci přiléhavě zvýraznilo váhu každé z nich. Gradace výsledků a návaznost jednotlivých kapitol jsou velmi dobré. Rešeršní kapitola je završena kapitolou s původními výsledky a s praktickou verifikací dosažených výsledků. Tím jsou původní výsledky dostatečně prokázány.

Doktorand ukázal, že je schopen samostatné vědecké činnosti, tj. formulovat problémy, řešit je a brát v úvahu své praktické zkušenosti a vytvářet na jejich základě podložené závěry, návrhy a implementovat je.

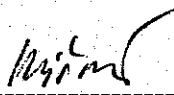
Rozsah publikační činnosti doktoranda je dostatečný, uspokojivý je i počet publikací přímo souvisejících s tématem disertační práce.

Doktorand tak splňuje podmínky pro obhajoby disertačních prací podle stávajícího zákona o vysokých školách a proto práci doporučuji k obhajobě.

K předložené disertační práci mám následující dotazy:

1. Které z Vámi uvedených hypotéz považujete za existenční a které za obecně platné?
2. V práci jste se nezmínil o soudobé servisní architektuře obchodně výrobního podniku a ERP softwarovém systému založeném na tzv. SOA (Service Oriented Architecture) architektuře. Tato architektura má vůči klasické aplikační architektuře některé výhody. Které to jsou?

V Jihlavě dne 19. dubna 2010

Prof. RNDr. Milan Mišovič, CSc